

D 17/07

Revisorsnämnden (RN) har uppmärksammat att Panelen för övervakning av finansiell rapportering (Övervakningspanelen)¹ har publicerat ett beslut i vilket panelen riktar kritik mot ett marknadsnoterat bolags årsredovisning för räkenskapsåret 2004. Auktoriserade revisorn A-son var vald revisor i bolaget för det aktuella räkenskapsåret.

Övervakningspanelen har i beslutet kritiserat bolaget på ett antal punkter för att bolaget i årsredovisningen för år 2004 har underlåtit att lämna sådana upplysningar i årsredovisningens s.k. notapparat som följer av olika redovisningsrekommendationer utfärdade av Redovisningsrådet. Kritiken omfattar avvikelser från upplysningskrav enligt sex olika rekommendationer.

Bolaget var till följd av noteringsavtal skyldigt att tillämpa Redovisningsrådets rekommendationer vid upprättande av årsredovisningen för det aktuella året. I det av Redovisningsrådet publicerade "Förord till Redovisningsrådets rekommendationer" framhålls att behovet av upplysningar är särskilt stort för företag som är föremål för kapitalmarknadens intresse.

Bolaget har i årsredovisningen för räkenskapsåret 2004 angett att årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen samt Redovisningsrådets rekommendationer och uttalanden.

A-son har avgett en ren revisionsberättelse för räkenskapsåret 2004 i vilken han har uttalat att årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och därmed ger en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Mot bakgrund av ovanstående har RN ställt ett antal frågor till A-son (dnr 2006-1492). Samtliga handlingar i ärendet har senare överförts till förevarande disciplinärende. A-son har förelagts att redogöra för huruvida han i sin revision har uppmärksammat de av Övervakningspanelen kritiserade avvikelserna från Redovisningsrådets rekommendationer och vilka åtgärder detta i så fall har föranlett honom att vidta. RN har därvid bett honom beskriva vilken granskning som utförts för att kontrollera att årsredovisningen var utformad i överensstämmelse med god redovisningssed, och att redogöra för vilka överväganden rörande redovisningen som legat till grund för hans uttalande i revisionsberättelsen samt hans övriga rapportering i samband med granskningen av bolagets redovisning.

A-son har i sina yttranden till RN anfört i huvudsak följande.

Granskningen av koncern- och årsredovisningen utfördes efter fastställda granskningsprogram och skedde dels löpande under sommaren 2004, dels i januari 2005 och slutfördes successivt under våren 2005 i takt med att bolaget färdigställde årsredovisningen.

De framtagna redovisningshandlingarna höll relativt låg kvalitet. Granskningen blev därför mycket omfattande och föranledde mycket noteringar. Det skedde en rapportering den 10 februari 2005 i samband med bolagets bokslutskommuniké. A-son hade under perioden februari–mars 2005 en omfattande mailkorrespondens med bolagets ekonomifunktion. Den 4 april 2005

¹ Övervakningspanelen är en självständig enhet under Föreningen för utvecklande av god redovisningssed. Panelen har till uppgift att övervaka att svenska aktiebolag, som har aktier inregistrerade eller noterade vid svensk börs eller auktoriserad marknadsplats, upprättar finansiella rapporter (årsredovisning, bokslutskommuniké samt delårsrapporter) i enlighet med lag eller annan författning samt enligt god sed för aktiemarknadsbolag.

avgav A-son en skriftlig rapport över sin granskning av årsredovisning och koncernredovisning till styrelsens ordförande och verkställande direktören. I denna rapport framförde han kritik till bolaget mot årsredovisningen och mot sättet på vilket den tagits fram. Han tog också direkt kontakt med bolagets VD och dess styrelseordförande och rekommenderade en förstärkning av bolagets administration. Han gjorde emellertid den bedömningen att han trots de brister som hade konstaterats kunde avge en revisionsberättelse enligt standardutformningen. Revisionsberättelsen avlämnades den 11 april 2005.

Beträffande Övervakningspanelens kritik har A-son uppgett att även han anser att bolaget förtjänar kritik för den aktuella årsredovisningen, utifrån det perspektiv panelen prövar sina ärenden, men att panelens kritik får förstås så att de enskilda punkterna var för sig inte är så allvarliga.

När bolagets process med att ta fram årsredovisningen drog ut på tiden uppstod en konflikt mellan omvärldens intresse av å ena sidan hög standard på redovisningen och å andra sidan snabbhet i rapporteringen till aktiemarknaden. Koncernens problem med att få fram en korrekt årsredovisning tvingade A-son att inrikta sin granskning på att säkerställa att årsredovisningen höll så pass god kvalitet att han inte skulle tvingas avge en revisionsberättelse som avvek från standardutformningen. Vid varje revision sker en selektiv granskning och i den aktuella situationen lade A-son fokus på de upplysningar i årsredovisningen som han bedömde vara väsentliga och relevanta för omvärldens förståelse av bolagets finansiella situation. Därmed fick han med tillämpning av väsentlighetskriteriet välja bort vissa granskningsmoment.

A-son anser dock att han med beaktande av Redovisningsrådets rekommendationer har gjort rimliga och försvarbara bedömningar av hur bolaget fullgjorde olika upplysningskrav. Revisionsdokumentationen visar enligt hans uppfattning att stor kraft lagts på kontroll av bolagets och koncernens uppfyllelse av gällande lagar och rekommendationer rörande redovisning. Väsentlighetskriteriet gäller även för revision av hur upplysningskraven enligt Redovisningsrådets rekommendationer uppfylls. I det aktuella fallet har uppstått en situation då A-son har fått ställa tillämpningen av väsentlighetskriteriet på sin spets. Då processen med upprättande och revision av årsredovisningen har blivit fördröjd har han tvingats sälla bort sådant som enligt hans bedömning inte varit väsentligt, även om det kunnat inrymma smärre avvikelser från Redovisningsrådets rekommendationer. Med hänsyn till väsentlighetskriteriet anser A-son emellertid inte att detta har inneburit en avvikelse från god revisions sed och inte heller att det funnits anledning att avge en revisionsberättelse som avvek från standardutformningen.

RN har tagit del av de avsnitt av A-sons revisionsdokumentation som avser hans granskning av bolagets årsredovisning för år 2004. Dokumentationen återspeglar den omfattande underhandskorrespondens med bolaget som A-son har redogjort för. Det framgår att han därvid tagit upp olika brister och krävt kompletterande underlag och olika rättelseåtgärder.

Av dokumentationen framgår emellertid även att A-son vid sin granskning av årsredovisningen och koncernredovisningen har använt hjälpmedel i form av checklistor som inte är utformade för bolag som skall följa Redovisningsrådets rekommendationer. A-son har inte dokumenterat någon systematisk kontroll av att kraven på tilläggsupplysningar enligt de olika rekommendationer från Redovisningsrådet som gällde för räkenskapsåret 2004 har uppfyllts. Det finns inte heller några noteringar om att han övervägt eller med klienten diskuterat någon av de brister som bolaget kritiserats för av Övervakningspanelen.

RN gör följande bedömning.

Det aktuella bolaget har vid upprättandet av sin årsredovisning varit skyldigt att tillämpa Redovisningsrådets rekommendationer inklusive kraven på tilläggsupplysningar i årsredovisningens s.k. notapparat. Som framhålls i förordet till rekommendationerna är behovet av

upplysningar särskilt stort när det gäller företag som är föremål för kapitalmarknadens intresse. RN noterar också att A-son har medgett att Övervakningspanelens kritik varit befogad, även om han gjort gällande att den inte framstår som så allvarlig.

A-son har förklarat att bolagets resurs- och kompetensmässiga problem med att i tid få fram en korrekt årsredovisning tvingat honom att med tillämpning av väsentlighetskriteriet välja bort vissa granskningsmoment och att fokusera på mer grundläggande redovisningskrav. Trots detta anser han sig ha gjort rimliga och försvarbara bedömningar av hur bolaget uppfyllde olika upplysningskrav och hävdar att årsredovisningen i den utformning den kom att få gav tillräcklig förståelse av bolagets ekonomiska resultat och ställning.

Som framgått ovan utvisar A-sons dokumentation inte några spår av systematisk kontroll av hur bolaget har uppfyllt kraven på tilläggsupplysningar enligt de för det aktuella räkenskapsåret gällande rekommendationerna eller några överväganden om de av panelen påtalade bristerna. Enligt RN:s uppfattning måste en revisors granskning av årsredovisningen i ett marknadsnoterat bolag omfatta att de intagna tilläggsupplysningarna är utformade i enlighet med god redovisningssed, vilken i det aktuella fallet kommer till uttryck i Redovisningsrådets rekommendationer. Att med hänvisning till ett väsentlighetsresonemang välja bort detta granskningsområde är därför inte försvarbart. RN vill därutöver framhålla att tidspress inte utgör ett godtagbart skäl för en revisor att prioritera bort sådan granskning som god revisionsledning kräver.

Vid en sammantagen bedömning finner RN utrett att A-son inte i tillräcklig omfattning har granskat att tilläggsupplysningarna i årsredovisningen hade upprättats i enlighet med Redovisningsrådets rekommendationer. Han har därigenom åsidosatt sina skyldigheter som revisor och skall därför meddelas en disciplinär åtgärd. RN finner att erinran är en tillräcklig åtgärd.

Med stöd av 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883) meddelar RN A-son erinran.

Ärendet har avgjorts av Revisorsnämnden. I beslutet har deltagit hovrättspresidenten Gunnel Wennberg, ordförande, kammarrättspresidenten Hans-Jörgen Andersson, vice ordförande, skattedirektören Vilhelm Andersson, auktoriserade revisorn Ulla Nordin Buisman, biträdande avdelningschefen Eva Ekström, godkände revisorn Klas-Erik Hjorth, utredningssekreteraren Jan-Erik Moreau, professorn Claes Norberg samt skattejuristen Kerstin Nyquist. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit stf. direktören Per Eskilsson, avdelningsdirektören Fredrik Bengtsson samt revisionsdirektören Göran Raspe som föredragit ärendet.